

Triple-A-vereniging blikt terug op 25-jarig bestaan

'Ons verhaal staat nog, de aantijgingen niet meer'

Om een onafhankelijke aAa-analyse in Nederland mogelijk te maken, richtte een groepje melkveehouders 25 jaar geleden de Triple-A-vereniging op. Enkele vroege en huidige bestuursleden kwamen voor Melkvee bij elkaar om terug en vooruit te blikken. „De twijfel om door te gaan is weg, misschien zijn we juist wel belangrijker dan ooit.”

„Het kernwoord is onafhankelijkheid, om daarmee de betrouwbaarheid van de analyses te waarborgen.” Aan het woord is Piet Beers, die van 1993 tot 2003 de voorzitter was van de Triple-A-vereniging. De voormalige melkveehouder uit Heerhugowaard (NH) legt uit waarom de vereniging 25 jaar geleden werd opgericht. Plaatsgenoot Jan Schilder was destijds als eerste actief als aAa-analist in Nederland, maar werkte toen nog als spermaverkoper voor KI Nieuw Leven. Zijn werkgever claimde het paringsysteem om het

vervolgens commercieel uit te nutten. Dat was althans de bedoeling.

Onder druk

KI Nieuw Leven had de Amerikaanse analisten Phil Hasheider en Jim Sarbacker uitgenodigd om hen het systeem aan Nederland uit te laten leggen. „Beiden gaven aan dat de analyse niet bij een commerciële organisatie hoorde te liggen”, aldus Jan Schilder, die ook bij het ‘jubileum’ aanwezig is. Schilder besloot

daarop zijn dienstverband te beëindigen en als zelfstandig analist aan de slag te gaan. Hij kreeg echter direct een rechtszaak aan zijn broek van zijn voormalige werkgever, die het aAa-handelsmerk had verworven. Schilders eerste klanten waren de melkveehouders Ab en Sietske de Groot uit Lelystad. „Ab zag dat Jan het moeilijk had en dat de onafhankelijke analyse daarmee ernstig onder druk stond. Hij vroeg zich af of wij als boeren niet wat zouden kunnen doen”, vertelt Sietske Zonneveld, de

Analist Jan Schilder (derde van links) merkt dat de variatie in de Holstein-populatie afneemt. „Je ziet heel vaak de codes 2, 3 en 4 terug, dieren met korte nekken en geen ribben. De zo belangrijke vrouwelijke kwaliteiten komen steeds minder voor. Code 1 staat niet voor niets op de eerste plaats. Als de natuurlijke wil om melk te geven ontbreekt, is al het andere niet belangrijk.“

inmiddels hertrouwde echtgenote van de jong overleden initiator. „Ab was ziek, maar zijn hoofd was nog helder. Hij wilde de tijd die hem restte inzetten voor een onafhankelijk analysesysteem in Nederland, zo vertelde Sietske me later“, aldus Schilder.

Oprichting

De Groot besloot om andere Triple-A-gebruikers van het eerste uur te benaderen, waarna er in 1992 een eerste bijeenkomst plaats had van ‘verontruste gebruikers van het Runder Analyse Systeem’. De locatie was bij De Groot thuis, zoals de nieuwe woning van Sietske Zonneveld even verderop ook nu nog altijd de vaste plaats van bijeenkomsten is van het bestuur van de vereniging. En niet zonder reden. Hoewel ze zelf niet meer actief is in de melkveehouderij, was zij degene die van jongs af aan geïnteresseerd was in de fokkerij. „Ik hield me van vroeger uit bezig met de fokkerij op het bedrijf van mijn schoonouders, met stieren als Tops, Pilot en Marlin. En ik had het artikel van Meint Posthumus (hij schreef eind jaren tachtig een artikel over het aAa-systeem in Veeteelt, red.) gelezen, wat veel indruk maakte.“

In oktober 1992 werd de vereniging tijdens een vergadering in De Meern (UT) opgericht met De Groot als eerste voorzitter. Niet alleen het waarborgen van de onafhankelijkheid en de daarmee samenhangende erkenning en controle door de Amerikaanse moederorganisatie was een doelstelling, maar ook het kunnen uitoefenen van druk op KI-organisaties om hun stieren te laten analyseren. Vooral de voorlopers van het huidige CRV, KI NoordWest, KI Oost en KI Zuid, bleken er niet aan te willen.

Agressieve reacties

Beers vertelt dat de vereniging er ook voor was om een vuist te maken tegen het toenemende aantal agressieve reacties van KI's en het stamboek. „Stiekem wisten ze wel dat het systeem werkte“, denkt het vroegere bestuurslid Hays Stienstra. Hij is melkveehouder in Jelsum (FR) en gebruikt het systeem omdat hij ‘net als bij de bodem naar een stukje rust en balans zoekt’. „Ze voelden zich bedreigd“, aldus Wim Klaver. Hij is een van de oprichters van de vereniging en maakt deel uit van Klaver Kaas uit Winkel (NH), al staat hij naar eigen zeggen tegenwoordig aan de zijlijn (zie ook de pagina's 22 t/m 25). „Het had ook met de wetenschappelijke onderbouwing van het systeem te maken“, stelt Beers. „Het ging er vooral om dat ze geen controle hadden“, denkt Schilder. Overigens waren de ‘kleinere’ spelers KI Kampen, KI Samen en vooral Veecom wél direct enthousiast over de analyse.

Huidig bestuurslid Peter Aalberts, hij is melkveehouder in Giethoorn (OV), zegt dat het systeem moest concurreren met commerciële paringsprogramma's als bijvoorbeeld het Stier Advies Programma van (de voorlopers van) CRV. „Een argument om proefstieren niet te laten analyseren, was dat daarmee aan de aselechte inzet zou worden getornd. Het zou het lineaire systeem ondermijnen.“ Beers: „Wij hebben altijd gezegd dat Triple A en het lineaire systeem naast elkaar gebruikt zouden moeten worden en dat het ene het andere niet kan vervangen. Je moet alle informatie gebruiken.“

Groeiende belangstelling

De rechtszaak die KI Nieuw Leven tegen Schilder had aangespannen, duurde tot 1995. De jonge analist werd daarbij gesteund door een groeiende groep melkveehouders die brieven bij de rechter hadden ingediend waarin werd gepleit voor onafhankelijkheid. „Dat was niet de bedoeling, bleek achteraf en het feit dat we de rechtszaal binnenkwamen evenmin. We waren vroeger nog brutaal“, lacht Aad Valkering. Hij behoort ook tot de oprichters, is melkveehouder in Oostwoud (NH) geweest en woont tegenwoordig in Bergen. „We hadden een goede advocaat en die kwam op het idee om het merk en de werkwijze te scheiden. Dat bleek uiteindelijk de oplossing“, aldus Schilder. Ondanks de antireclame van bepaalde organisaties groeide de belangstelling voor het Triple-A-systeem en door die groei veranderde de negatieve houding stukje bij beetje. „Jan werd gebeld om Jabot en Celsius te analyseren, omdat er vanuit Amerika vraag was naar de codes“, aldus Piet Beers. „Later kon je een speciale stierenkaart aanvragen met Triple-A-codes; op de reguliere kaart zou namelijk geen ruimte zijn.“ „Dat is in Denemarken nog steeds zo“, reageert Aldert van der Spek. Ook hij hoort bij de oprichters van de vereniging en had tot 1994 een melkveebedrijf in Berkel en Rodenrijs (ZH). Daarna emigreerde hij naar het Deense Brørup, waar hij nog steeds boert.

Verbreding

„Rondom Triple-A is geen strijd meer, het is inmiddels landelijk aanvaard dat het werkt“, stelt Aalberts. „De groep die er niets mee heeft, houdt zich koest. Wij zijn te groot geworden“, reageert de huidige voorzitter, Johan van Houwelingen van proefbedrijf Schothorst Feed Research uit Lelystad. Hij heeft in 2004 de voorzittershamer van Piet Beers overgenomen. De laatste vertelt dat het bestuur zichzelf bij het naderen van het tienjarig jubileum de vraag stelde of de vereniging nog nodig was. „Het werd

Aad Valkering

„We waren vroeger nogal brutaal.“

Aldert van der Spek

„Deense melkfabriek wil gaan uitbetalen op levensproductie.“

Hays Stienstra

„Net als bij de bodem zijn we op zoek naar een stukje rust en balans.“

Johan van Houwelingen

„Een mooie club van normale, onafhankelijk denkende mensen.“

Peter Aalberts

„Triple-A-boeren weten dat ze met de natuur mee moeten werken.“

Piet Beers

„Altijd gezegd Triple-A en lineair systeem naast elkaar te gebruiken.“

Sietske Zonneveld

„Mijn man vroeg zich af of wij als boeren niet wat konden doen.“

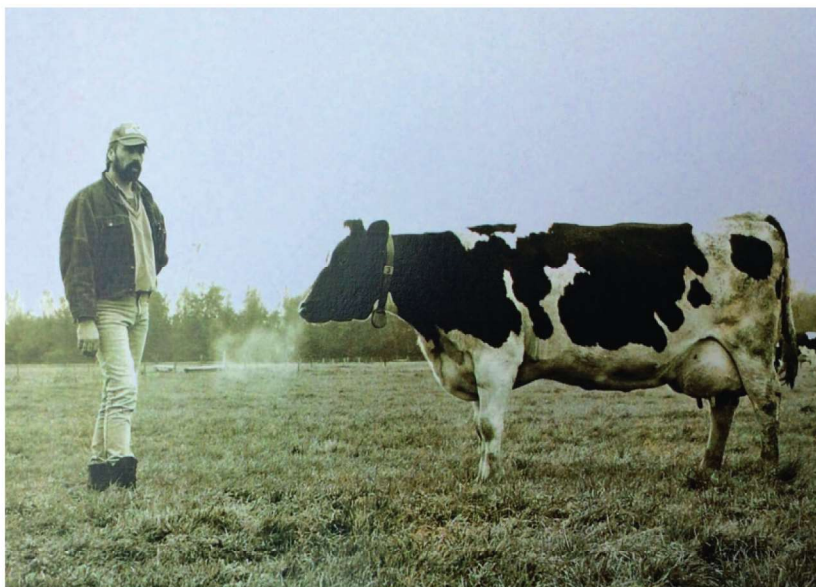

Wim Klaver

„De KI bepaalt almaar meer wat er op de koeien moet.“

De jong overleden melkveehouder Ab de Groot uit Lelystad zag dat de onafhankelijke analyse onder druk stond en richtte ter ondersteuning de Triple-A-vereniging op.

rustiger", stelt hij. „Toch zijn we blijven bestaan om de boel scherp te houden." De belangrijkste bezigheid van de vereniging was jarenlang de organisatie van de jaarvergadering. „We hadden altijd boeiende sprekers en de bezoekers komen overal vandaan", aldus Van Houwelingen. „En dat is nog steeds zo en bovendien is de sfeer altijd fantastisch", reageert Schilder. De laatste jaren is de club zich nadrukkelijk gaan verbreden. „In 2011 hadden we Bob Miller en Kees van Velzen als sprekers. Aan bod kwamen bijvoorbeeld de aanhoudingspercentages en na afloop kwam Peter Aalberts naar me toe. Hij vond dat we hier iets mee moesten", vertelt Van Houwelingen. „We zijn toen met zes man bij fokkerijprofessor Roel Veerkamp geweest, maar dat werd een desillusie. We vonden er geen luisterend oor."

NVO

„Enkele weken later trof ik goede bekende Henk de Bruijn van HJ-KI op de Fokveedag Hoornaar. Zo kwam ik ook in contact met zijn collega Joop Olieman, die bovendien secretaris was van de NVO. Het klikte meteen en al snel kwam een eventueel lidmaatschap ter sprake. De vraag was natuurlijk of dat wel kon, wij als onafhankelijke vereniging lid worden van een belangenbehartiger. We besloten het in stemming te brengen op de volgende jaarvergadering, maar dat was nog niet zo eenvoudig. Bij hoeveel procent moesten we wel of niet lid worden? Na rijp beraad besloten we dat het 70 procent moest zijn en uiteindelijk was 71 procent voor", prijst Van Houwelingen zich nog altijd gelukkig. Schilder stelt dat de kritische leden van destijds inmiddels veel positiever zijn. Aalberts: „De NVO had ook het imago van een vechtklub, we kenden Joop nog niet goed. Uit het lidmaatschap is weer een klein groepje voortgekomen, een denktank, dat bijvoorbeeld ook de Totaal Index Praktijk heeft ontwikkeld." Beers wil weten of ze ook contact onderhouden met 'de hogere lagen in Arnhem' (CRV, red.). „Ja en dat willen ze ook wel", stelt Aalberts. „Inmiddels hebben we op reguliere basis goed overleg met CRV", bevestigt Van Houwelingen.

Taak scholen

Van Houwelingen wijst erop dat de Duitse dierenartsenbond vorig jaar meldde het fokken op een hoge productie te willen verbieden. Dit omdat er geen evenwicht meer zou zijn tussen productie en gezondheid. „Ze weten niet wat fokkerij betekent", oordeelt hij. „In Den Haag is ook geen kennis", reageert Aalberts. „We moeten op tijd laten weten wat voor koeien we fokken", zegt Beers. „We zijn al bij de NZO geweest", stelt Van Houwelingen. „Maar het vergt wel aanhouden, anders beland je onder in een la", vult Aalberts aan. „Op scholen ligt wat dat betreft ook nog een taak. Ze zouden op de mas al

moeten uitleggen wat Triple-A inhoudt", gaat hij verder. „Daar hebben we het in de beginperiode ook al over gehad", reageert Beers. Klaver wil weten hoe dat in Denemarken zit. Van der Spek zegt dat Triple A niet veel invloed heeft in Denemarken. „Maar misschien gaat dat veranderen, want de melkfabriek wil gaan uitbetalen op levensproductie." Volgens de emigrant kiest (behalve de Triple-A-gebruikers) vooralsnog echter geen boer er zelf de stieren nog uit. „Door de genomics kennen ze de ouderdieren niet meer."

Levensduur

Aalberts is er van overtuigd dat een hoge levensduur een belangrijke doelstelling is en blijft in Nederland. En dat vooral Nederlandse koefamilies wat dat betreft veel te bieden

denken qua ondernemen. Ze weten dat ze met de natuur mee moeten werken en hebben een bepaalde rust."

Afnemende variatie

Jan Schilder wijst erop dat zogenaamde 'rasspecialisten' bepalen hoe dieren eruit moeten zien en dat daarbij vaak extremiteten worden gecreëerd. „Alleen omdat ze het mooi vinden, ze vragen zich niet af of het functioneert. In de natuur is er altijd een relatie tussen vorm en functie." Hij vertelt dat aAa-ontwikkelaar Bill Weeks niets heeft uitgevonden of bedacht, maar dat hij door een fotografisch geheugen heeft kunnen zien hoe de natuur werkt. „Hij heeft het minutieus uitgewerkt en heeft ook alles uitgeprobeerd." Wim Klaver zegt van meet af aan in het systeem geïnteresseerd te zijn geweest en noemt de resulterende balans in het dier als sterke punt. „En het wordt alleen maar belangrijker, want almaar meer bepaalt de KI wat er op de koeien moet."

Peter Aalberts, de fokker van Nederlands meest verkochte stier Stellando, zegt zich er niet door te

laten leiden. „Ik gebruik geen stieren meer die ik niet wil gebruiken." Op zijn bedrijf werd eind jaren tachtig voor het eerst geanalyseerd. „Mijn vader raadde het overigens af, hij had geleerd dat je niet meer naar de stier zelf, maar alleen nog naar zijn fokwaarden moest kijken. En achteraf klopte dat ook, in het Fries-Hollandse tijdperk waren de dieren te rond gefokt."

Door juist wel naar stieren te kijken, weet Schilder inmiddels dat de variatie afneemt. „Je ziet heel vaak de codes 2, 3 en 4 terug, dieren met korte nekken en geen ribben. De zo belangrijke vrouwelijke kwaliteiten komen steeds minder voor. Code 1 (melktype, red.) staat niet voor niets op de eerste plaats. Als de natuurlijke wil om melk te geven ontbreekt, is al het andere niet belangrijk." De analist ervaart een nog steeds toenemende belangstelling voor het systeem en zegt dat er naast hem inmiddels vijf collega's actief zijn in Nederland. „Dat geeft echt een kick", reageert oud-voorzitter Beers, „ons verhaal staat nog, de aantijgingen van destijds niet meer." ■

Triple-A zou het lineaire systeem ondermijnen

hebben. „We moeten uitkijken dat we dat niet kwijtraken door de snelle genetica." Volgens hem is het lineaire systeem klaar. „Dertig jaar geleden waren de klauwen te lang, was de speenplaatsing niet goed en ga zo maar door. Er is al die tijd alleen op vaarzen gefocust. We moeten data verzamelen van oudere koeien." Schilder reageert: „We moeten geduld betrachten in de fokkerij. Zaken als het karakter, de wil om te leven en de intelligentie komen dan ook naar voren." Waar er bij het tienjarig jubileum twijfel was over de noodzaak van het voortbestaan van de vereniging, is dat nu in het geheel niet aan de orde. De bestuursleden plaatsen duidelijke vraagtekens bij veel ontwikkelingen in de fokkerij en hebben door de verbreding (het contact met de NVO) inmiddels de mogelijkheid om zich te roeren. „Misschien zijn we wel belangrijker dan ooit", stelt Van Houwelingen. Hij is na 13 jaar voorzitterschap nog altijd enthousiast. „Het is een mooie club van normale, onafhankelijk denkende mensen." Aalberts herkent dat wel. „Triple-A-boeren hebben een andere manier van